

af antallet af strategiske fremføringsmidler for kernevåben, kontrolleret standsning af produktionen af spalteligt materiale til våbenbrug og overførsel af sådant materiale — for USAs vedkommende af 60 og for Sovjets af 40 tons U-235 — til fredeligt brug.

I et senere indlæg kom Foster nærmere ind på tilbagetrækningsklausulen i det amerikanske forslags art. VI, som var udformet med den tilsvarende bestemmelse i prøvestopaftalen af 1963 som forbillede, dog med to forbedringer: 1) opsigelse skulle ske med et vist varsel, bl. a. til Sikkerhedsrådet, der således fik mulighed for at drøfte sagen og lægge pres på den opsigende part, 2) der var mulighed for en gennemgang af traktaten efter en vis tid for at give lejlighed til en vurdering af de fremskridt, der i den forløbne tid havde fundet sted på nedrustningsområdet.

Lord Chalfont, *Storbritannien*, udtalte, at Storbritannien ikke ville foretage sig noget, der var uforeneligt med ikke-spredning. Lige så fast var man besluttet på at sikre sammenholdet og styrken i den vestlige alliance, indtil almindelig nedrustning under kontrol var påbegyndt. Endelig var vesten ikke rede til at forhandle om NATOs interne arrangementer, men var villig til at undersøge forslag til ændringer i alliancens strategiske arrangementer i lyset af mulige aftaler om våbenkontrol og nedrustning. Således indeholdt den britiske plan om en atlantisk atomstyrke bestemmelser mod spredning; den gjorde det muligt for de NATO-lande, der ikke var atommagter, at forhindre brugen af atomvåben, men ikke at bestemme, at de skulle anvendes. Lord Chalfont ønskede oplyst, om Warszawa-pagten indeholdt spredningsmuligheder.

Garantispørgsmålet rejste en række komplicerede problemer. Kunne nuclear beskyttelse ydes adskilt fra konventionel beskyttelse? Ville garantier ikke forudsætte en militær alliance under en eller anden form eller endog stationering af styrker på fremmed territorium? Hvad ønskede man garantier imod, og hvem skulle give disse garantier? Disse spørgsmål burde det i første række overlades til ikke-atommagterne selv at overveje.

Den *canadiske* delegerede, general Burns, syntes at tage det for givet, at det sovje-

tiske forslag også var rettet imod eksisterende ordninger inden for NATO. Hvis sådanne arrangementer måtte opgives, ville det være til ensidig fordel for Sovjet og dermed i strid med den amerikansk-sovjetiske fælleserklæring af 1961 om nedrustning. Målet måtte være en aftale, som ikke hindrede en fri politisk udvikling i Europa, og som bevarede retten til at indgå kollektive forsvarsordninger, forudsat at de ikke indebar spredning.

Den *italienske* repræsentant udtalte om det italienske moratorieforslag, at det ikke var et alternativ til en ikke-spredningsaftale, at det indebar en ensidig viljeserklæring, der var bindende for den stat, der afgav erklæringen, at traktatlige forpligtelser, som en renuncierende stat måtte have afgivet over for andre stater, forblev i kraft, samt at deklarationsteksterne måtte være ligegyldende.

Nederlandene tog afstand fra den sovjetiske påstand om, at den multilaterale atomstyrke indebar spredning. Med adresse til Tyskland gav man udtryk for håbet om, at ingen ansvarlig regering, heller ikke en regering, der ikke har nået sine nationale mål, ville afstå fra at tilslutte sig en ikke-spredningsaftale.

Den *australske* delegerede gjorde opmærksom på, at medens der i Europa var etableret en vis kernevåbenbalance, som gjorde anvendelsen af disse våben mindre sandsynlig, gjaldt dette ikke i Asien, hvor alene Kina var en atommagt. Da Kina tilmed næppe ville tiltræde en ikke-spredningsaftale, var garantispørgsmålet særlig akut i denne verdensdel og medførte, at Australien måtte forbeholde sig adgang til at indgå kollektive forsvarsaftaler.

Professor Lachs, *Polen*, fandt, at den indskrænkning i staternes handlefrihed, som en ikke-spredningsaftale indebar, måtte kompenseres af en forsikring om, at ingen atommagt ville få en fordel i forhold til en anden atommagt, og at ingen ikke-atommagt ville blive stillet ringere end andre ikke-atommagter. Han argumenterede herudfra med stor elegance imod i en aftale at efterkomme et krav specielt fra Vesttyskland om en særstilling, der måtte befrygtes med tiden at føre til ligestilling med atommagterne. Han fremhævede i denne forbindelse, at man ikke havde til hensigt at påtvinge